

THE ACCOUNTING AND FISCAL TREATMENT OF PROVISIONS AND THE IMPACT ON FINANCIAL AND ACCOUNTING INFORMATION

Nicolae-Bogdan Velicescu, PhD, University of Economic Studies, Bucharest

Abstract: In the following pages of this article, I present a study whose main objective is analysis of how the companies record their provisions or adjustments for impairment of inventories, tangible and doubtful debts. According pt. 56 in Accounting Regulations in accordance with Directive IV of the European Economic Community approved by the Ministry of Public Finance 3055/2009 amended and supplemented, assessment of all assets is made at the lower of net realizable value and market value. Based on the above provisions of the Order will consider a number of entities, both (micro income tax payers and profit tax payers). In doing so we took into account the information provided by financial statements for 2013 sampled companies and their trend in 2014.

Keywords: accounting treatments, tax treatments, provisions, accounting policies.

Potrivit O.M.F.P. 3055/2009 cu modificările și completările ulterioare provizioanele sunt destinate să acopere datoriile a caror natura este clar definită și care la data bilanțului este probabil să existe, sau este cert că vor exista, dar care sunt incerte din punct de vedere al valorii sau al datei la care vor apărea.

Pentru ca un provizion sa fie recunoscut la data bilanțului trebuie sa fie indeplinite cumulativ următoarele trei condiții:

- societatea are o obligație curentă generată de un eveniment anterior;
- este probabil să fie necesară o ieșire de resurse pentru a onora obligația respectivă
- poate fi realizată o estimare credibilă a valorii obligației.

Provizioanele se constituie pentru următoarele elemente:

- litigii, amenzi, penalități, despăgubiri, daune și alte datorii incerte;
- cheltuielile legate de activitatea de service în perioada de garanție și alte cheltuieli privind garanția acordată clienților;
- acțiuni de restructurare;
- pensii și obligații similare;
- dezafectarea imobilizărilor corporale și alte acțiuni similare legate de acestea;
- impozite;
- prime ce urmează a se acorda personalului din profitul realizat, potrivit prevederilor legale sau contractuale;
- alte provizioane.

Contabilitatea provizioanelor se ține pe feluri, în funcție de natura, scopul, sau obiectul pentru care au fost constituite.

Provizioanele trebuie sa fie strict corelate cu riscurile și cheltuielile estimate.

Pentru a stabili existența unei obligații curente la data bilanțului trebuie să se ia în considerare toate informațiile disponibile. Determinarea costurilor necesare stingerii obligației existente la data bilanțului reprezintă estimarea realistă a sumei de bani pe care societatea ar trebui să o plătească în vederea achitării obligației.

Provizioanele reprezintă, de fapt, o actualizare a valorii elementelor din bilanț pentru a fi prezentate în situațiile financiare la o valoare cât mai aproape de valoarea reală, valoarea de piață, respectiv, valoarea justă. Însă și provizioanele trebuie actualizate prin ajustări atunci când efectul valorii – timp a banilor este semnificativ. Actualizarea provizioanelor se face, de regulă, de către specialiști. Rata de actualizare reprezintă evaluarea curentă de piață a valorii – timp a banilor și a riscurilor specifice datoriei.

Provizioanele se vor utiliza numai pentru scopul inițial pentru care au fost recunoscute.

Constituirea unui provizion înseamnă recunoașterea în contabilitate unei cheltuieli. Suplimentarea valorii provizionului reprezintă tot o cheltuială. Diminuarea sau anularea completă presupune recunoașterea unui venit. Din punct de vedere fiscal, aceste cheltuieli cu provizioanele, respectiv veniturile legate de acestea pot fi deductibile sau nedeductibile, ceea ce înseamnă ca ele pot influența profitul fiscal, respectiv impozitul pe profit.

Provizioanele se evaluează la fiecare termen de plată al impozitului pe profit, iar tratamentul fiscal al acestora este prevăzut în Codul fiscal și în normele de aplicare.

Din punct de vedere fiscal, entitățile își pot deduce cheltuielile cu provizioanele doar în anumite condiții în conformitate cu art. 22 din Legea nr. 571/2003 coroborată cu Hotărârea de Guvern nr. 44/2004 cu modificările și completările ulterioare și cu Normele Metodologice de aplicare și anume:

- provizioanele pentru garanții de bună execuție acordate clienților, care trebuie să se constituie trimestrial numai pentru bunurile livrate, lucrările executate, și serviciile prestate în cursul trimestrului respectiv pentru care se acordă garanție în perioadele următoare, la nivelul procentelor prevăzute în contracte încheiate cu clienții respectivi. Aceste provizioane se anulează pe măsura executării lucrărilor și expirării perioadei de garanție.

- provizioanele specifice, constituite de instituțiile financiare nebancare înscrise în Registrul general al BNR, de instituțiile de plată, persoane juridice romane, care acordă credite legate de serviciile de plată, persoanele juridice, administratori de fonduri de pensii facultative respectiv administratori care furnizează pensii private își pot deduce la calculul impozitului pe profit provizioanele tehnice constituite în baza dispozițiilor Legii nr. 411/2004 republicată cu modificările și completările ulterioare, respectiv în baza prevederilor Legii nr. 204/2006 cu modificările și completările ulterioare;

- provizioanele de risc pentru operațiunile pe piețele financiare, constituite conform reglementărilor Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare;

- provizioanele constituite în limita unui procent de 100% din valoarea creanțelor asupra clienților, înregistrate de către contribuabili, care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- sunt înregistrate după data de 01.01.2007;
- creanța este detinută la o persoană juridică asupra căreia este declarată procedura de deschidere a falimentului, pe baza hotărârii judecătorești care confirmă această situație;
- nu sunt garantate de către o altă persoană;

- sunt datorate de o persoană care nu este persoană afiliată societății;

Dupa cum se poate observa deductibilitatea acestor provizioane este limitată, iar acest lucru face ca multe companii să nu înregistreze niciun fel de provizion, înrucat în cazul în care sunt nedeductibile aceste provizioane diminuează profitul, respectiv, capitalul societății, conducând în final la scăderea interesului utilizatorilor de informații asupra entității analizate.

Cu toate că în aparență provizioanele reprezintă cheltuieli “fictive”, iar reluarea acestora venituri “fictive”, ele au rolul de a actualiza valoarea elementelor din bilanț în vederea prezentării unei imagini fidele a situației financiare a entității, lucru care contribuie la realizarea unei analize cât mai reale din partea utilizatorilor informațiilor situațiilor financiare.

În practica întâlnită marea majoritate a firmelor nu constituie provizioane din diferite motive:

- din cauza deductibilității limitate a acestora;
- lipsei procedurilor și politicilor contabile concrete care să stabilească, pe fiecare element de bilanț, valoarea cea mai apropiată de valoarea reală de piață.
- faptul că acestea afectează profitul exercițiului financiar încheiat,

Pentru realizarea obiectivelor s-au analizat situațiile financiare a 50 microîntreprinderi, însă nu au fost identificate provizioane constituite în situațiile financiare ale niciunei entități supuse analizei. Așa cum s-a menționat și în cele de mai sus, pentru a înregistra corect provizioanele trebuie implementate în sistemul informațional al societăților politici și proceduri adecvate. Într-adevar au fost identificate societăți care au înregistrat clienți incerți la data bilanțului, dar care nu au constituit provizioane pentru acest tip de creanțe, probabil datorită existenței unor promisiuni dacă nu scrise, măcar verbale din partea acestor clienți, cum ca își vor achita datoriile față de creditorii săi.

În situația microîntreprinderilor, acestea aplică un sistem de impozitare a veniturilor, iar valoarea cheltuielilor ocazionate de constituirea provizioanelor nu afectează baza de impozitare a veniturilor, indiferent dacă sunt sau nu deductibile, iar veniturile din anularea provizioanelor nu sunt incluse în baza de impozitare. În acest caz tratamentul fiscal este același cu cel contabil pentru provizioane.

În cazul firmelor care aplică sistemul de impozitare pe profit, tratamentul fiscal este diferit de cel contabil, iar deductibilitatea provizioanelor, în calculul impozitului pe profit este limitată, așa cum s-a aratat și în cele de mai sus. De exemplu cele mai întâlnite provizioane sunt cele legate de creanțele incerte, la care legiuitorul a prevăzut că sunt deductibile la calculul impozitului pe profit doar acele provizioane care îndeplinesc cumulativ condițiile: sunt înregistrate după data de 01.01.2007, creanța este deținută la o persoană juridică asupra careia este declarata procedura de deschidere a falimentului, pe baza hotărârii judecătorești care confirmă aceasta situație, nu sunt garantate de către o altă persoană, sunt datorate de o persoană care nu este persoană afiliată societății; ori în momentul în care o instanța a declarat deschisă procedura de faliment a unei entități, deja este foarte tarziu pentru companie să își recupereze creanța. Considerăm că dacă entitatea poate face dovada că a facut toate demersurile necesare în vederea recuperării creanțelor, însă nu a primit niciun raspuns favorabil din partea debitorilor și a procedat la constituirea provizionelor pentru aceste creanțe, atunci cheltuielile aferente s-ar putea considera deductibile la calculul impozitului pe profit.

În ceea ce privește activele fixe în speță imobilizările corporale, acestea trebuie reevaluate la data bilanțului pentru a fi înregistrate la o valoare cât mai aproape de valoarea de piață. Din punct de vedere fiscal pentru terenuri și clădiri dacă nu se face o reevaluare o dată cel puțin la 3 ani procentul de impozitare la bugetul local crește, adică societățile sunt interesate să facă această reevaluare pentru a nu plăti mai mult. În condițiile actuale când piața imobiliară cel puțin în ultimii ani nu a fluctuat foarte mult, intervalul de timp dintre reevaluări nu afectează semnificativ valoarea reală a imobilizărilor.

Constituirea provizioanelor privind stocurile trebuie să aibă o documentație foarte bine pusă la punct. Evidența stocurilor este destul de delicată în cadrul firmelor întrucât acest lucru presupune o situație cantitativ valorică pe vechime a acestora. Din păcate din practică întâlnită foarte puține firme au această evidență și nu pot să facă aceste provizioane pentru stocuri.

În fapt rolul provizioanelor este acela de a corecta, de actualiza valoarea elementelor din bilanț pentru a fi aduse la o valoare cât mai aproape de valoarea de piață și au un rol hotărâtor în prezentarea unei imagini fidele.

BIBLIOGRAFIE: OMFP 3055/2009 cu modificările și completările ulterioare;
Legea 571/2003 republicată cu modificările și completările ulterioare;
www.mfinante.ro
<http://tribunaeconomica.ro/blog/?p=1041>